

תשובה לוטה בערפל - לימוד לחגי תשרי

ומה היא התשובה--הוא שיעזוב החוטא חטאו, ויסירונו ממחשבתו ויגמור בליבו שלא יעשהו עוד, שנאמר "יעזוב רשע דרכו, ואיש אוון מחשבותיו, וכן יתנחם על שעבר, שנאמר "כי אחרי שובי, ניחמתי, ואחרי היודעי, ספקתי על ירך", ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר "ולא נאמר עוד אלוהינו, למעשה ידינו--אשר בך, ירוחם יתום". וצריך להתוודות בשפתיו, ולומר עניינות אלו שגמר בליבו... (רמב"ם, הלכות תשובה, פרק ב)

ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים (שמות כ) כי מי שהוא הולך בגשמיות כל ימיו ואחר כך נתלהב ורוצה לילך בדרכי השם יתברך אזי מדת הדין מקטרג עליו, ואינו מניח אותו לילך בדרכי השם יתברך ומזמין לו מניעה ומסתיר את עצמו כבזכור בהמניעה הזאת ומי שהוא בר דעת, הוא מסתכל בהמניעה, ומוציא שם הבורא ברוך הוא כמו דאיתא בירושלמי (תענית פ"א) : אם יאמר לך אדם היכן אלקיך תאמר לו בכרך גדול שבארס, שנאמר : "אלי קרא משעיר" ומי שאינו בר דעת, כשרואה המניעה חוזר תכף לאחוריו ומניעה הוא בחינת ענו וערפל כי ענו וערפל הינו חשך חשך הוא לשון מניעה, כמו שכתוב (בראשית כ"ב) : "ולא חשכת". ויעמד העם מרחק כי כשרואין הערפל, הינו המניעה כנ"ל, עומדין מרחק ומשה, שהוא בחינות דעת כל ישראל נגש אל הערפל, אשר שם האלקים הינו אל המניעה, שבה בעצמה נסתהר השם יתברך.

עוד שמענו בזה מפיו הקדוש, שהוסיף לבאר הענין הנ"ל מה שהשם יתברך בעצמו מסתיר את עצמו בתוך המניעה כנ"ל ואמר, כי השם יתברך אוהב משפט (ישעי סא, תהלים לו) וגם הוא אוהב ישראל אך אהבתו שהוא אוהב את ישראל היא גדולה יותר מהאהבה שהוא אוהב את המשפט (עיין זוהר אמור צט:) ועל כן, כשמידת הדין מקטרג על מי שאינו ראוי להתקרב להשם יתברך לבלי להניחו לכנס לדרך החיים, להתקרב לצדיק האמת ולדרך האמת והשם יתברך הוא אוהב משפט על כן הוא יתברך מכרח כבזכור להסכים להזמין לו מניעות למונעו מדרך החיים כפי הראוי לו לפי מעשיו הרעים, על פי הדין והמשפט כי הוא יתברך אינו יכול לדחות את הדין כי הוא יתברך אוהב משפט כנ"ל אך מאחר שבאמת הוא יתברך אוהב ישראל ואותה האהבה של ישראל היא גדולה יותר מהאהבה של המשפט כנ"ל מה עושה השם יתברך כי הוא מכרח כבזכור להסכים על המניעות למנעו מן האמת מחמת הדין והמשפט שעליו, כי הוא אוהב משפט כנ"ל אבל אף על פי כן באמת לאמתו רצונו וחפצו יתברך, שאף על פי כן יתקרב האדם אליו יתברך כי הוא אוהב ישראל יותר מהמשפט כנ"ל על כן, השם יתברך נותן רשות להזמין לו מניעות אבל הוא יתברך בעצמו מסתיר את עצמו כבזכור בתוך המניעות ומי שהוא בר דעת יכול למצא את השם יתברך בתוך המניעות בעצמן כי באמת אין שום מניעה בעולם כלל כי בתקף המניעות בעצמן נסתהר השם יתברך ו על ידי המניעות בעצמן דיקא כולין להתקרב להשם יתברך כי שם נסתהר הוא יתברך כנ"ל ומשה נגש אל הערפל, שהוא המניעה כי שם האלקים כנ"ל

[מט] כל אחד ידע שכמה שיצרו תוקפו ביותר הוא כלי מוכן לאותם דברים ביותר, להיות נקיים וזכים אצלו. וכדברים שהרבה לפשוע בהם, ידע שהוא כלי מוכן להיות דייקא באותו דבר נקי ובר לבב. ולכן אמרו בויקרא רבה (כא) שבאבר שבו חטא בו יעשה מצוות¹¹. ואין זה רק תיקון לעבירה הקודמת — מדה כנגד מדה, אבל הוא גם תיקון נפשו בפרט. כי כל אחד נברא לתיקון איזה דבר פרטי, אשר בו נתיחדה נפשו בפרט ואין לה חבר. [כמו שלא נמצא פרצופים שוים, ופרצוף פנים רומז על צלם אלהים דנפש] כנודע מאמר הקדמונים על מאמר רז"ל (שבת קיח): אבוך במאי זהיר טפי. ועל כזה אמרו (גיטין מג.) אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, שעל ידי המכשלה הוא מבין שלכך נוצר לתקן אותו דבר. הלא תראה אחז חתם התורה, כמו שאמרו בחלק (סנהדרין קג): ובמדרש (בר"ר מב) שמנע תינוקות של בית רבן, אמר אם אין גדיים אין תישים וכו', לפי שהוא היה כלי מוכן להוליד חזקיה, שהיה מרכיץ תורה ביותר, כדאיתא בסוף פרק קמא דבבא קמא ובפרק ב' דסנהדרין (כ.). ועד שלא נמצא עם הארץ בימיו, כדאיתא בפרק חלק (צד): עיין שם ממש ההיפוך¹².

ר' צדוק הכהן מלובלין, צדקת הצדיק, מט

שולי רנד

הסתכלתי לאחור
עיי חרבות
משמאלי ומימיני
הכל עולה בלהבות
לעיני נגלה שביל מתפתל
בליבו ענן מכוסה בערפל

כל העם אשר איתי
נעמדו מרחוק
בעייניהם לצנינים
הייתי ולשחוק
יהיה אשר יהיה
לעצמי ממלמל
זה הזמן לפסוע
אל תוך הערפל

כי שמה כי שמה
כי שמה האלוקים
כי שמה
כי שמה האלוקים
כי שמה האלוקים

לא לקחתי איתי
רק צידה ליום אחד
לנגדי שויתי את ה' המיוחד
בליבי קוצים אך בפי הלל
כגיבור עתיק פסעתי
אל תוך הערפל

קידמוני חצופים
בפחים ובמקלות
ואני לעומתם שר
בשבעים קולות
אהיה אשר אהיה
הייתי מתפלל
לכבודך נכנסתי
אל תוך הערפל

...כי שמה כי שמה

פצעוני השומרים
מנעו אותי מלעלות
בימים שורפת אש
והקרח בלילות
כמו שיכור הייתי קם ונופל
את קולך שמעתי
מתוך הערפל

...כי שמה כי שמה